

Meie puravikke 2

VÕRK-KIVIPURAVIK

Boletus reticulatus

Sünnonüüm *B. aestivalis*

Kübar hele- kuni pähkelpruun, peenelt viltjas, nõrgalt kleepuv; algul poolkerajas, hiljem padjatooline, kuni 20 cm. Torukesed noorelt valged, hiljem oliivkollased kuni kollakasrohelised, vabad või sügavnõgusalt jalale kinnitunud, suhteliselt pikad; poorid sama värvi, väikesed, ümarad. Jalg kübara värvi või heledam, aluseni jämeda valge võrguga (vt. pilti), jämenuijas, kuni 20 × 6 cm. Seeneliha valge, kübaranaha all pruunikas, paks, tihe, pähklimaitse ja meeldiva lõhnaga. Eospulber oliivkollane, heledam kui harilikul kivipuravikul. Eosed käävjas-ellipsoidsed, 14–17 × 4–8 µm.

Lehtmetsades, eeskätt seotud tammega, ilmselt lubjalembene, sage Lääne- ja Põhja-Eestis ning läänesaartel. VI–IX. Hinnatav söögiseen värskelt.

Sarnased liigid: harilik kivipuravik; kõivu-kivipuravik; jalg mõlemal ainult ülaosas peene võrguga.

MÕRU KIVIPURAVIK

Boletus radicans

Viljakehad värvuvad katsumisel ja murdel kiiresti tintsiniseks. Kübar pruunikashall, vatjas-sametjas, kuiv, kuni 20 cm. Torukesed hele- kuni oliivkollased, jalale nõgusalt kinnitunud; poorid sama värvi, väikesed, ümarad. Jalg helekollane, vahel kitsa punaka vööndiga, peene valkja võrguga, jämenuijas, pikalt juurduv, kuni 13 × 8 cm. Ebameeldiva lõhnaga. Viha. Seeneliha valge. Eospulber oliivivärvi. Eosed käävjas-ellipsoidsed, 12–16 × 4–6 µm.

Laialehistes metsades, puisniitudel, lubjalembene, Põhja- ja Lääne-Eestis ning saartel, harva. VII–IX. Mittesöödav.

Eesti punases raamatus, haruldane; II kaitsekategooria, korjamine seadusega keelatud.

kupatatult söödav

söödav

tinglikult söödav

mittedöödav

mürgine

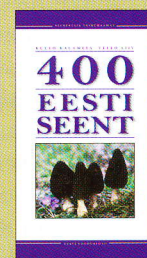
surmavalt mürgine

värskelt mürgine, kupatatult söödav

mürgisus kaheldav

Eesti punases raamatus ja/või riikliku looduskaitse all

Loe veel:

KÕIVU-KIVIPURAVIK*Boletus betulicola*

Kübar valkjas, ookerkollakas kuni helepruun, kleepuv, kuni 20 cm. Torukesed noorelt valged, hiljem määrduvad- või oliivkollased, vabad või jalale sügavnõgusalt kinnitunud; poorid sama värvi, väikesed, ümarad. Jalg valge või helepruunikas või -hallikas, ülaosas peene valge või helepruunika võrguga, silinderjas või nuijas, kuni 20 x 5 cm. Seeneliha valge, paks ja kompaktnene. Eospulber tume-oliivivärvi. Eosed käävjas-ellipsoidsed, 14–18 x 4–6 µm.

Kaasikutes, sagedamini Kes- ja Lõuna-Eesti metsades. VII–X. Hinnatav söögiseen värselt.

Varem peetud hariliku kivipuraviku vormiks või teisendiks.

FOTOD JA JOONISED: VELLO LIIV

TAHMPURAVIK*Porphyrellus porphyrosporus*Sünonüüm *P. pseudoscaber*

Kübar helehallikas- kuni tumepruun, vahel punakate plekkidega, jätab alati tahmunud mulje, vajutamisel muutub mustjaks; viltjas või sametjas, ümarast padjakujuliseni, kuni 16 cm. Torukesed hallikad, oliivhallid kuni mustpruunid, jala külge kasvanud; poorid laiad, nurgelised, vajutamisel muutuvad siniseks, punakaks või mustpruuniks. Jalg hele kollakashall kuni hallikaspruun, tipus peaaegu nõgimust, pikitriibuliselt peenelt punkteeritud, silinderjas või nuijas, kuni 16 x 4 cm. Seeneliha valge kuni kollakas, löikekohalt muutub roosaks, siniseks või rohelseks, hapuka lõhnaga, kibekas. Viljakehast pigistatud mahl värvib paberi rohelseks. Eospulber punakaspruun. Eosed käävjas-ellipsoidsed või värtenjad, 15–19 x 6–8 µm.

Liivastes okas- ja segametsades. Leitud üks kord Jänedalt Jänijõe kaldalt segametsast, augustis. Mittesöödav ebameeldiva maitse tõttu.

Eesti punases raamatus, haruldane, korjamine taunitav.

SOOMUSPURAVIK*Strobilomyces floccopus*Sünonüüm *S. strobilaceus*

Kübar hallikas kuni tumepruun või peaaegu must, paksult viltjas-ebemeline, hiljem kollakashallil põhjal katusekivitaoliste paksude mustpruunide turris soomustega, servas vatjas-ebemeliste rõngasloori jäänustega, ümarmunajas kuni kumer, kuni 15 cm. Torukesed valkjashallid kuni tumepruunikad, jalale külge kasvanud või veidi laskuvad; poorid samavärvuselised, laiad, nurgelised; vajutamisel muutuvad mustjaks. Jalg kübaraga samavärvuseline, vatjas-ebemelise hallika rõngaga, tipus sooneline, sageli nõrga võrguga, allpool vatjas-kiuline, kuni 15 x 2 cm. Rõngas kiiresti kaduv. Seeneliha hallikasvalge, murdekohtadel värvub algul punakaks, kollakaks, roosakaks, heleoranžiks või määrdunduhalliks, lõpuks mustaks; vatjas, vastiku lõhna ja maitsega. Eospulber mustjaspruun. Eosed munajad kuni peaaegu kerajad, võrkja ornamentatsiooniga, 10–13 x 8–10 µm.

Seni leitud vaid üks kord Tallinna lähedalt Raudalu männikust, oktoobris. Mittesöödav ebameeldiva maitse tõttu.

Eesti punases raamatus, eriti ohustatud, korjamine taunitav.

